

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

**Кафедра «Технології медичної діагностики та лікування.
Громадське здоров'я»**

**Силабус
навчальної дисципліни
«Екологія людини»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я»

Вид дисципліни: вибіркова

Мова викладання: державна

Форма викладання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
«Технології медичної діагностики та
лікування. Громадське здоров'я»
Протокол №1 від «30» серпня 2021р.
Завідувач кафедри д.пед.н., професор
Заблоцька О.С.

1. Загальні положення

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради прагне зберегти територію закладу місцем роботи та навчання для викладачів, співробітників і студентів, де немає будь-яких форм забороненої дискримінації та переслідувань. Якщо у вас є сумніви з приводу такої поведінки, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62) або куратора групи.

Заклад вищої освіти запрошує на навчання студентів з обмеженими можливостями. Створені умови для здобуття вищої освіти дітьми-інвалідами (інклюзивна освіта), дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування.

З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та студентів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та студентів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради».

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин студентами інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання студентами Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради дотримується стандартів, які сприяють повазі і людській гідності в освітньому середовищі, академічній доброчесності та професіоналізму. Сексуальні провини і насильство у відносинах в будь-якій формі суперечать місії і основним цінностям інституту, порушують політику інституту. Якщо ви, або хтось із ваших знайомих постраждав від сексуального насильства, переслідування або сексуальної експлуатації, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62).

2. Структура силябусу навчальної дисципліни

2.1. Загальна інформація про викладача

Назва дисципліни	Екологія людини
Викладач	Богдан Олександр Володимирович, к.мед.н.
Профайл викладача	Лінк на профайл викладача (посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)
Контактний телефон	0674102751
E-mail:	ztredcross@ukr.net
Сторінка дисципліни	в системі інтранет
Консультації	Консультації: Понеділок та П'ятниця з 16 00 до 17.00 Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber)

	(+380674102751), Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30
--	--

2.2 Назва навчальної дисципліни

«Екологія людини»

2.3.Призначення навчальної додисципліни

Дисципліна « Екологія людини» надає спеціальні знання майбутнім фахівцям громадського здоров'я для обґрунтування профілактичних заходів у різних сферах суспільного життя шляхом наукового обґрунтування заходів протидії, впливу на чинники, що детермінують здоров'я людини з метою забезпечення високого рівня професійної підготовки майбутніх фахівців.

2.4.Мета вивчення дисципліни

За останнє десятиріччя в Україні охорона здоров'я зазнала докорінних змін. Сьогодення висуває нові вимоги до вищої освіти, до професійної компетентності фахівця громадського здоров'я, яка досліджує загальні закономірності взаємозв'язку людини, популяції людей з довкіллям, вплив чинників довкілля на функціонування людського організму, цілеспрямоване управління, збереження і поліпшення здоров'я населення.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологія людини» є формування знань щодо оптимального існування людини в екологічно безпечному навколишньому середовищі та збереження генофонду людської популяції.

2.5.Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни «Екологія людини » є:

- вивчення стану здоров'я людей та соціально-трудового потенціалу популяцій даної генерації;
- дослідження динаміки здоров'я в аспектах природно-історичного та соціально-економічного розвитку;
- прогноз стану здоров'я майбутніх генерацій;
- вивчення впливу окремих факторів середовища на життєдіяльність людини;
- створення антропоєкологічного моніторингу за змінами процесів життєдіяльності;
- вивчення науково ґрунтованих значень гранично допустимих техногенних навантажень на людський організм.

2.6.Формат навчальної дисципліни

– викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому

використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

2.7.Результати навчання

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки магістра громадського здоров'я дана дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/ видів економічної діяльності)
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність розробляти та управляти проектами.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань(мотивів)

Спеціальні:

- Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я .
- Здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію.
- Здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я.
- Здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні.
- Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері громадського здоров'я.
- Здатність розробляти варіанти стратегій, політик та визначати окремі інтервенції, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення, та оцінювати їх ефективність

Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення дисципліни:

- Оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень.
- Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.
- Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.
- Визначати та застосовувати доцільні заходи і методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та ядерних загроз для здоров'я і безпеки населення.
- Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я.
- Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.
- Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження.
- Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.
- Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	14
Семінарські заняття / практичні / лабораторні	32
Самостійна робота	44

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна\ вибіркова
2020	1	1	229 «Громадське здоров'я»	3/90	1	ПМК	вибіркова

2.8. Політика навчальної дисципліни

Положення про розробку силабусів навчальних дисциплін; Положення про дистанційне навчання, Положення про організацію освітнього процесу, Порядок ліквідації академічної заборгованості студентів, Положення про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти, Положення про порядок створення та організацію екзаменаційної комісії, Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях науково-педагогічних, Положення про порядок проведення практики студентів, Положення про порядок відпрацювання студентами пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять, Положення про перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці для студентів, Положення про академічну мобільність, Положення про диплом з відзнакою, Положення про внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти та ін.

2.10. Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години, аудиторія	Тема, основні питання <i>(розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)</i>	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІКИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.							
За розкладом	<p>ТЕМА 1. Навколишнє середовище та його складові. Розвиток наукових досліджень в області екології людини. методи дослідження в області екології людини.</p> <p>Екологічні фактори. загальні закономірності їх впливу на живі організми. Абіотичні фактори, їх характеристика.</p> <p>Біотичні фактори. основні типи біотичних взаємозв'язків.</p> <p>Антропогенні фактори, їх характеристика. поняття про ресурси та умови середовища.</p> <p>Загальні закономірності впливу екологічних факторів.</p> <p>Розвиток наукових досліджень в області екології людини. методи</p> <p>Дослідження в області екології людини.</p>	Лекція	Презентація	1.с.12-37	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу
За розкладом	<p>ТЕМА 2. Зовнішнє середовище та здоров'я людей, вплив на спадковість.</p> <p>Вплив геофізичних та геохімічних факторів на здоров'я людей.</p> <p>Проблема охорони атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунту, мінерально-сировинних ресурсів. Джерела і види забруднювачів.</p> <p>Отруєння довкілля пестицидами. Клінічні</p>	Лекція	Презентація	1.с.151-175	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

	<p>симптоми отруєння. Фізичні фактори негативного впливу на людину. Хімічні фактори Забруднення довкілля. Онкологічні захворювання та їх зв'язок з екологічним станом довкілля. Мутагенність та її вплив на людський організм. Біологічні і соціальні фактори впливу на людський організм.</p>						
За розкладом	<p>ТЕМА 3. Вплив біологічних факторів на здоров'я людей. Соціально-економічні детермінанти здоров'я. Визначення біологічних факторів, їх види. Взаємовідношення людини з іншими видами живих організмів; Поширення переносників збудників різних хвороб людини та його вплив на захворюваність людини; Патогенні мікроорганізми, їх вплив на інфекційну захворюваність людини. Соціально-економічні детермінанти здоров'я.</p>	Лекція	Презентація	1.с.197-208	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу
За розкладом	<p>ТЕМА 4.Вплив якості води, повітря та ґрунту на здоров'я людей. Екологічне значення повітря. атмосферний тиск і його вплив на організм. Висотна, гірська та декомпресійна хвороба, патогенез, прояви, профілактика. Клімат, визначення поняття. фактори, що формують та характеризують клімат. Значення окремих компонентів повітряного середовища: азот, кисень, інертні гази, діоксид вуглецю. Основні джерела забруднення атмосферного повітря, повітря закритих приміщень: транспорт, промислові підприємства, котельні теплоелектростанції. Основні компоненти забруднення, їх вплив на</p>	Лекція	Презентація	2.с.33-38; 63-65; 94-104	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

	<p>здоров'я та умови проживання населення. значення визначення шкідливих речовин в атмосферному повітрі.</p> <p>Гігієнічне значення ґрунту. склад ґрунту: тверда, рідка, газоподібна та жива складові, методи дослідження.</p> <p>Джерела забруднення ґрунту екзогенними хімічними речовинами.</p> <p>вплив забруднень на здоров'я населення.</p> <p>Джерела та ресурси питної води на землі. джерела та види забруднення водою.</p> <p>Екологічне значення хімічного складу води як фактора виникнення ендемічних захворювань та отруєнь. основні ендемічні хвороби, захворювання хімічної природи, пов'язані з техногенним забрудненням водних джерел.</p>						
За розкладом	<p>ТЕМА 5. Радіаційне та шумове забруднення навколишнього середовища і здоров'я людей</p> <p>Шум, фізичні характеристики, класифікація за частотним складом</p> <p>Спектра та змінами в часі. Вплив виробничого шуму на здоров'я працюючих, професійні захворювання, пов'язані із впливом шуму, заходи профілактики.</p> <p>Природні джерела іонізуючого випромінювання, гігієнічна характеристика природного радіаційного фону.</p> <p>Загальна гігієнічна характеристика індустриальних джерел іонізуючого випромінювання, їх використання в практичній діяльності людини. Радіаційно-гігієнічна характеристика радіоактивних відходів та джерел їх утворення. Методи знешкодження радіоактивних відходів.</p>	Лекція	Презентація	2.с.246-253; 352-359	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

За розкладом	<p>Тема 6. Особливості організації профілактичних та протиепідемічних заходів при проведенні заходів з великою кількістю учасників.</p> <p>Визначення станів ускладнення епідемічної ситуації з великою кількістю учасників: спалах інфекційної хвороби, епідемія. Групи чинників що впливають на перебіг епідемічного процесу: уповільнюють або сприяють прискоренню процесу передачі інфекції</p> <p>Спалахи та епідемії кишкових інфекцій, класифікація. Спалахи та епідемії інфекцій дихальних шляхів, особливості поширення. Умови виникнення спалахів інфекцій, що передаються через кров. Основні етапи розслідування спалахів інфекційних захворювань. Особливості проведення профілактичних та протиепідемічних заходів при локалізації та ліквідації спалахів кишкових інфекцій, інфекцій дихальних шляхів, інфекцій з трансмісивним механізмом передачі та інфекцій зовнішніх покривів.</p>	Лекція	Презентація	2.с.223-225; 336-343;344-348	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу
За розкладом	<p>ТЕМА 6. Загальне представлення про стрес та стресорах. Механізми захисту людей від дій стресу. Географічні аспекти адаптації людини. Адаптивні типи людей.</p> <p>Адаптогенні фактори. фази розвитку процесу адаптації людини до умов навколишнього середовища. Адаптація людського організму до низьких і високих температур. Адаптація до режиму рухової активності. адаптація до гіпоксії. поняття про стрес. фази стресового стану, їх характеристика. Вчення про стрес та</p>	Лекція	Презентація	2.с.226-235	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

	адаптаційний синдром (г. сельє). Концепція “адаптивних антропологічних типів”. основні адаптивні типи людей у складі людства та їхні відмінні особливості, поширення та основні природно-географічні фактори формування.						
За розкладом	ТЕМА 7. Захист життєвого середовища людей – об’єкт міжнародного співробітництва. Національна і глобальна екополітика. найліпші досягнення у вирішенні природозахисних проблем в країнах світу. глобальні і регіональні проблеми. Міжнародна діяльність в галузі збереження біосфери і цивілізації. види і напрями діяльності. міжнародні інститути у сфері природоохоронної діяльності. Участь України у міжнародному співробітництві в галузі охорони здоров’я та навколишнього середовища. Основні міжнародні та національні державні і громадські екологічні організації, рухи. екологічний рух в Україні.	Лекція	Презентація	Презентація	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу
За розкладом	Тема 8. Токсикологія. Основні поняття, напрямки, методи дослідження. Значення для системи громадського здоров’я. Значення для системи громадського здоров’я. Основні поняття токсикології, напрямки, методи дослідження. галузі токсикології: виробнича, харчова, військова. визначення поняття отрути. Значення токсикології для системи громадського здоров’я.	Лекція	Презентація	4, с. 98-124	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

За розкладом	<p>Тема 1. Навколишнє середовище та його складові. Методи дослідження в області екології людини. Практичне використання результатів.</p> <p>Ознайомити з загальними закономірностями екологічних факторів та їх впливу на живі організми. Визначення абіотичних факторів, їх характеристик. Визначення біотичних та антропогенних факторів, їх характеристика, основних типів біотичних взаємозв'язків. Ознайомити з поняттям про ресурси та умови середовища, загальними закономірностями впливу екологічних факторів. Оволодіти методиками дослідження в області екології людини та їх практичного використання.</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема. Навколишнє середовище та його складові. Методи дослідження в області екології людини. Практичне використання результатів.</p>	1.с.12-37	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Екологічне виокремлення людини як біологічної істоти. Біологічні і соціальні потреби людини. Антропо–екологічні критерії якості навколишнього середовища. Здоров'я людини у сучасних соціально-екологічних умовах.	86 ІДРС 4	Згідно розкладу
За розкладом	<p>Тема 2.Сучасні погляди на зовнішнє середовище та здоров'я людей, його вплив на спадковість. Практичне використання в системі громадського здоров'я впливу геофізичних та геохімічних факторів на здоров'я людей.</p> <p>Ознайомити з проблемами охорони атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунту, мінерально-сировинних ресурсів; джерелами і видами забруднювачів. Отруєння довкілля пестицидами. Клінічні симптоми отруєння. Фізичні фактори негативного впливу на людину. Хімічні фактори забруднення довкілля. Онкологічні захворювання та їх зв'язок з екологічним станом довкілля. Мутагенність та її вплив на людський організм. Практичне використання в системі громадського</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема. Сучасні погляди на зовнішнє середовище та здоров'я людей, його вплив на спадковість. Практичне використання в системі громадського здоров'я</p>	1.с.151-175	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Профілактика здоров'я: здоровий спосіб життя, психологічний тренінг, курортологія, туризм. Фактори ризику : СНІД, венеричні хвороби, наркоманія, токсикоманія, пияцтво, куріння як соціально-екологічні проблеми	86 ІДРС 4	Згідно розкладу

	здоров'я впливу геофізичних та геохімічних факторів на здоров'я людей.		впливу геофізичних та геохімічних факторів на здоров'я людей.		сучасності.		
За розкладом	<p>Тема 3. Практичне використання в системі громадського здоров'я впливу біологічних факторів на здоров'я людей.</p> <p>Ознайомлення з біологічними факторами небезпеки (макроорганізми, патогенні мікроорганізми, інфекційні захворювання). Оволодіти методами профілактики інфекційних захворювань.</p> <p>Поширення переносників збудників різних хвороб людини та його вплив на захворюваність людини;</p> <p>Патогенні мікроорганізми, їх вплив на інфекційну захворюваність людини.</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема. Практичне використання в системі громадського здоров'я впливу біологічних факторів на здоров'я людей.</p>	1.с.197-208	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати презентацію. Урбанізація і здоров'я людини. Гіподинамія. Стреси та інші психологічні проблеми. Куріння, алкоголізм, наркоманія.	8 б ІДРС 4	Згідно розкладу
За розкладом	<p>Тема 4. Практичне використання в системі громадського здоров'я соціально-економічних детермінант здоров'я в покращенні популяційного здоров'я.</p> <p>Ознайомити із встановленим взаємозв'язком між життєвим курсом, соціально-економічними детермінантами та здоров'ям населення у формуванні ефективної соціальної політики у галузі охорони здоров'я в Україні. Вплив детермінант на здоров'я населення у ранньому періоді життя і їх корелювання із детермінантами здоров'я у майбутньому.</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема. Практичне використання в системі громадського здоров'я соціально-економічних</p>	2.с.223-225;	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати презентацію. Класифікація хвороб і патологічних станів за ступенем і характером залежності від факторів	8 б ІДРС 4	Згідно розкладу

	<p>Аналіз незадовільних показників, що характеризують ризики для здоров'я на популяційному (показники корупції, інфляції, яка призводить до зубожіння населення, зменшення фінансування медичної галузі) й індивідуальному рівнях (тютюнопаління, споживання алкоголю, наркотиків тощо).</p> <p>Визначення соціальних детермінант здоров'я та благополуччя молодих людей (використання можливостей підліткового віку для зміцнення здоров'я і благополуччя молодих людей; достаток сім'ї: важливий фактор, що дозволяє прогнозувати стан здоров'я молодих людей; соціальне середовище створює можливості для поліпшення здоров'я молодих людей).</p>		детермінант здоров'я в покращенні популяційного здоров'я.		навколишнього середовища. Концепція природних передумов хвороб.		
За розкладом	<p>Тема 5. Практичне використання в системі громадського здоров'я впливу якості води, повітря та ґрунту на здоров'я людей. Практичне виновленям з користання в системі громадського здоров'я впливу радіаційного та шумового забруднення навколишнього середовища на здоров'я людей.</p> <p>Визначення фізичних властивостей ґрунту. Оцінювання санітарного стану ґрунту за хімічними та біологічними показниками. Визначення атмосферного тиску. Оцінювання ефективності природної та штучної вентиляції приміщень. Визначення органолептичних показників якості води. Методи відбору проб води для фізико-хімічного та мікробіологічного дослідження. Визначення хлоридів, сульфатів, заліза у воді, їх гігієнічне значення. Визначення пестицидів в ґрунті методом тонкошарової хроматографії. Практичне використання в системі громадського</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема. Практичне використання в системі громадського здоров'я впливу якості води, повітря та ґрунту на здоров'я людей.</p> <p>Практичне виновленям з користання в системі громадського</p>	2.с.33-38; 63-65; 94-104	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати презентацію. Генетична адаптація, генетичні маніпуляції, генна інженерія і біотехнологія</p> <p>Вплив стихійного лиха. Екстремальні умови природного середовища. Епідеміологічні наслідки різних форм перетворення природи: землеробство;</p>	8 б ІДРС 4	Згідно розкладу

	здоров'я впливу радіаційного та шумового забруднення навколишнього середовища на здоров'я людей.		здоров'я впливу радіаційного та шумового забруднення навколишнього середовища на здоров'я людей.		експлуатація лісу та лісобудівельні роботи; створення штучних водойм; меліоративні роботи.		
За розкладом	<p>Тема 6 .Сучаснепредставлення про стрес та стресорах. Механізмзахисту людей віддійстресу. Практичне використання в системі громадського здоров'я впливу географічних аспектів адаптації людини. Адаптивні типи людей.</p> <p>Ознайомлення з адаптогенними факторами. Фази розвитку процесу адаптації людини до умов навколишнього середовища. Адаптація людського організму до низьких і високих температур. Адаптація до режиму рухової активності. Адаптація до гіпоксії.</p> <p>Визначення поняття про стрес. Фази стресового стану, їх характеристика.</p> <p>Вчення про стресаадаптаційний синдром (Г. Сельє).</p> <p>Ознайомлення з концепцією “адаптивних антропологічних типів”. Основні адаптивні типи людей у складі людства та їхні відмінні особливості, поширення та основні природно-географічні фактори формування.</p> <p>Практичне використання в системі громадського здоров'я впливу географічних аспектів адаптації людини.</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема. Сучасне представлення про стрес та стресорах.</p> <p>Механізми захисту людей віддійстресу.</p> <p>Практичневикористаннявсис темігромадськ огоздоров'явпливугеографіч нихаспектів ад аптаціїлюдини .Адаптивнітип и людей.</p>	1.с.102-115	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.</p> <p>Підготувати презентацію.</p> <p>Загальні відомості про санітарно-гігієнічне нормування.</p> <p>Нормування під час планування населених пунктів і розроблення територіальної організації суспільства.</p> <p>Контроль якості середовища.</p> <p>Нормативи якості харчових продуктів.</p> <p>Нормування фізичних чинників довкілля.</p>	8 б ЦДРС 4	Згідно розкладу

За розкладом	<p>Тема 7. Токсикологія. Основні поняття, напрямки, методи дослідження. Значення для системи громадського здоров'я.</p> <p>Методика проведення гострих, підгострих та хронічних дослідів для встановлення параметрів токсичності хімічних речовин. Оцінювання основних параметрів токсичності хімічних речовин (за даними ситуаційних задач): середньосмертельної дози (концентрації), порогу шкідливої дії, зони гострої дії, коефіцієнт акумуляції, зони хронічної дії. Правила техніки безпеки, охорони праці, професійної безпеки при роботі в токсикологічній лабораторії, віварії. Значення методів дослідження для системи громадського здоров'я.</p>	Практичне заняття	Методичні рекомендації до практичного заняття Тема. Профілактика соціально значимих неінфекційних захворювань..	4, с. 98-124	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати презентацію. Екологія харчування. Українська кухня та її традиції. Культурно–географічні аспекти відпочинку. Організація охорони здоров'я населення в Україні.	8 б ІДРС 4	Згідно розкладу
За розкладом	ПМК з модуля	Практичне заняття	Варіанти тестових завдань		Повторити теоретичний матеріал і тести	40 балів	Згідно Розкладу

2.11. Система оцінювання тавимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Профілактика» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної дисципліни, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється: **«відмінно»** – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; **«добре»** – студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; **«задовільно»** – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; **«незадовільно з можливістю повторного складання»** – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Організація протиепідемічних заходів»

Поточне тестування та самостійна робота								ПМК (підсумковий модульний контроль)	Сума (залік)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ІДРС		
8	8	8	8	8	8	8	4	40	100
60									

Примітка: T1, T2...T7 – тема практичних занять згідно програми, ПМК – підсумковий модульний контроль

Оцінювання студента відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу»

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

2.12.Рекомендованалітература

Базова:

1. Залеський І.І. Екологія людини: підручник / І.І. Залеський, М.О. Клименко – Херсон; ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 340 с.
2. Основи екології та профілактична медицина: підручник Д.О.Ластков, І.В. Сергеда, О.В.Швидкий та ін. – К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 472с.
3. Соломенко Л. І. Екологія людини [текст]: навч. посіб. / Л. І. Соломенко. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 120с.
4. Методичні рекомендації для проведення практичних робіт «ЕКОЛОГІЧНА ТОКСИКОЛОГІЯ » для студентів спеціальності «Екологія» ЖДТУ, 2018 р.- 62с.
5. Соломенко Л.І. Екологія людини: навчально-метод. посібник / Л.І. Соломенко, В.А. Прилипко – К.: Вид. центр НАУ, 2007. – 98 с.
6. Нікберг І.І. Гігієна з основами екології : підручник / І. І. Нікберг, І.В. Сергеда, Л.І.Цимбалюк, - К.: «Здоров'я», 2001. – 502 с.
7. <http://www.menr.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів України.
8. <http://www.unep.org> – Програма ООН з навколишнього середовища.
9. <http://www.eco-forum.org> – Сайт Європейського екофоруму.
10. <http://www.ecolife.ru> – Екологія і життя. Дискусійний ЕКОЛОГІЧНИЙ КЛУБ журналу.
11. Гігієна праці: Підручник / Ю.І. Кундієв, О.П. Яворовський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАМН України, проф. Ю.І. Кундієва, чл.-ком. НАМН України проф. О.П. Яворовського. — К.: ВСВ „Медицина”, 2015. — 904 с.

Допоміжна

1. Димань Т.М. Екологія людини: підручник / Т.М. Димань. – К. Академія, 2009. – 376 с.
2. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста / В.И. Вернадский – М.: Наука, 1988. – 520 с.
3. Димань Т.М. Безпека продовольчої сировини і харчових продуктів: підручник для вузів / Т.М. Димань, Т.Г. Мазур. – К. Академія, 2011. – 520 с.
4. Крисаченко В. С. Екологічна культура: теорія і практика / В.С. Крисаченко – К.: Заповіт, 1996. – 352 с.
5. Крисаченко В. С. Людина і біосфера: основи екологічної антропології: підручник / В.С. Крисаченко – К.: Заповіт, 1993. – с. 411 – 443.
6. Гандзюра В.П., Грубінко В.В. Концепція шкодочинності в екології. Монографія. – Київ-Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 144 с.
7. Гандзюра В.П. Екологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання друге, перероблене і доповнене (з грифом МОН України) – К., Сталь, 2009. – 375 с.
8. Гігієна та охорона праці медичних працівників: Навч. посібник / В.П. Москаленко, О.П. Яворовський, Д.О. Ластков. — К.: Медицина, 2009. — 176 с.
9. Даценко І.І, Шегедин М.Б., Москвяк Н.В., Назар О.Ю. Гігієна праці і виробнича санітарія. — К.:Здоров'я, 2002. — 384 с.
10. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: Підручник / І.І. Даценко, Р.Д. Габович. — К.: Здоров'я, 2004. — 792 с.
11. Гігієна та екологія: Підручник / За ред. В.Г. Бардова. — Вінниця: Нова книга, 2006. — 720 с.
12. Комунальна гігієна / Є.Г. Гончарук, В.Г. Бардов, С.І. Гаркавий, О.П. Яворовський та ін.; за ред. Є.Г. Гончарука. — К.: Здоров'я, 2003. — 728 с.

Викладач

(підпис)